

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/125/2021
Identifikačné číslo spisu: 1710201177
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1710201177.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. I. B., bývajúcej v Q., J. P. č. XXXX/X, proti žalovaným 1/ MUDr. P. I., bývajúcemu v D. pri L., I. č. 3, 2/ JUDr. K. I., bývajúcej v Q., Q. č. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Mrázovou, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 20, o určenie vlastníckeho práva, o neplatnosť darovacej zmluvy, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10C/27/2010, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. novembra 2019 sp. zn. 15Co/320/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanej 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 18. novembra 2016, č.k. 10C/27/2010-286, určil, že žalobkyňa a žalovaný 1/ sú podielovými spoluvlastníkmi bližšie označených nehnuteľností, keď výška ich spoluvlastníckeho podielu je 1 (výrok I. a II.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.) a žalobkyni priznal náhradu trov konania (výrok IV.).

1.1. Vychádzal zo žaloby, ktorej zmena bola pripustená uznesením z 31. marca 2016, č. k. 10 C 27/2010-269, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že (i) darovacia zmluva, ktorou žalovaný 1/ daroval žalovanej 2/ bližšie označené nehnuteľnosti je neplatná, (ii) je podielovou spoluvlastníčkou uvedených nehnuteľností v podiele je 1 a (iii) žalovaný 1/ je podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností v podiele 1. Po právnej stránke súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 143, § 143a ods. 1, § 144, § 145 ods. 1, ods. 2, § 149 ods. 4 OZ a § 137 písm. c/ CSP a dôvodil tým, že žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol a určil, že žalobkyňa a žalovaný 1/ sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností. V tejto súvislosti uviedol, že v prejednávanej veci mala žalobkyňa nesporne naliehavý právny záujem na určení, že v žalobnom petite uvedené nehnuteľné veci patria jej do podielového spoluvlastníctva a žalovaného 1/. Určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/ stráca na naliehavosti

s poukazom na § 34 zákona č. 162/1995 Z.z. Požiadavka na určenie neplatnosti právneho úkonu má svoje opodstatnenie tam, kde podľa § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. možno vyznačiť stav pred týmto právnym úkonom. V danej veci tomu pre tvrdené skutkové a právne okolnosti tak nie je, pretože by týmto žalobkyňa dosiahla pre ňu neželaný stav, že okresný úrad by ako vlastníka opätovne vyznačil žalovaného 1/. Posúdenie iba platnosti darovacej zmluvy by bolo preto nedostatočným žiadaným žalobným určením, na ktorom by žalobkyňa nemala pre vyššie uvedené závery naliehavý právny záujem. Pri súčasnom žiadaní určenia spoluvlastníckeho práva sa stáva potom ale otázka neplatnosti darovacej zmluvy predbežnou, pričom súd má výrokom rozhodnutia vysloviť iba tie právne skutočnosti, od ktorých sa odvíja obligatórny postup správneho orgánu v intenciách § 34 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z.

1.2. Ďalej uviedol, že ak určitú vec nadobudol jeden z manželov počas trvania manželstva výlučne za prostriedky tvoriace jeho oddelené vlastníctvo, zostáva aj takto nadobudnutá vec predmetom jeho samostatného vlastníctva; to neplatí, ak sa na nadobudnutie novej veci použili okrem prostriedkov v oddelenom vlastníctve jedného z manželov aj prostriedky v bezpodielovom spoluvlastníctve. V tom prípade patrí táto vec do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“). Poukázal na judikatúru (R 49/1973, R 42/1972). Znamená to, že ak ide o vec nadobudnutú za trvania manželstva kúpou (nie dedičstvom alebo darom), ktorá neslúži osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, pričom na jej zakúpenie neboli použité len finančné prostriedky patriace výlučne len jednému z manželov, v takom prípade ide vtedy o vec, na ktorú sa nepochybne vzťahuje zákonné ustanovenie § 143 OZ, t.j. vec, ktorá do BSM patrí. Z uvedeného potom vyplýva, že ak žalovaný 1/ dňa 2. apríla 1996 prejavil vôľu nadobudnúť do vlastníctva predmetné nehnuteľnosti, tento prejav vôle mal právne účinky aj vo vzťahu k žalobkyňi v tom smere, že sa stala vkladom vlastníckeho práva, ich bezpodielovou spoluvlastníčkou. Prehlásenie žalobkyne zo dňa 9. apríla 1996 nemá právne účinky podľa § 143a OZ, nakoľko nebolo vykonané vo forme predpokladanej týmto zákonným ustanovením. K tomu, aby žalovaný 1/ v čase povolenia vkladu vlastníckeho práva na základe zmluvy nadobudol do výlučného vlastníctva, okrem existencie dohody podľa § 143a OZ, či povahy vecí podľa § 143 OZ, by muselo byť tvrdené a preukázané, že tieto nehnuteľnosti nadobudol z jeho výlučných prostriedkov. Túto skutočnosť však žalovaný 1/ počas konania ani netvrdil. Vykonané dokazovanie a to najmä vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalovaných“), či svedkov, ktorí tvrdili, že finančné prostriedky použité na vyplatenie kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti boli zo zdrojov žalovanej 2/ a matky žalovaných je bez ďalšieho bez právneho významu pre skúmané otázky. Navyše v konaní bolo bez rozporu ustálené, že kúpnu cenu predmetných nehnuteľností vyplatila žalobkyňa.

1.3. K tvrdeniu žalovanej 2/, že v prípade, ak by aj predmetné nehnuteľnosti boli nadobudnuté do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne, tak došlo k ich prepracovaniu takým spôsobom, že to malo vplyv na vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam prvostupňový súd dôvodil, že k stavbe nemožno nadobudnúť vlastnícke právo jej prepracovaním. Poukázal pri tom na judikatúru (3Cdo/188/1996, rozhodnutia českého najvyššieho súdu 22Cdo/1350/2005, 33Cdo/111/98). Preto k rozsahu prepracovania nebolo potrebné ani vykonať znalecké dokazovanie. Ak by aj došlo pri rekonštrukcii k takej deštrukcii stavebných prvkov nehnuteľnosti, že by bolo možné uvažovať nad tým, že ako vec v právnom zmysle zanikla, potom vlastníkom stavby je ten kto ju postavil svojou vlastnou činnosťou, alebo nechal pre seba postaviť. V konaní však žalovaný 1/ potvrdil, že rekonštrukčné práce objednávali s manželkou a tak opäť poukazovať na zdroj peňažných prostriedkov je bez právneho významu k nadobudnutiu vlastníckeho práva k novovzniknutej stavbe.

1.4. Ak boli sporné nehnuteľnosti nadobudnuté do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, potom prevod vlastníckeho práva k nim na základe darovacej zmluvy uzavretej dňa 25. januára 2009 medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/ bol relatívne neplatným právnym úkonom, ktorého sa dovolala žalobkyňa podaním žaloby voči účastníkom právneho vzťahu. Zákon pre to, aby nastali účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu neustanovuje žiadnu formu dovolania sa tejto neplatnosti. Možno tak urobiť i žalobou (vzájomnou žalobou) podanou na súde alebo námietkou v rámci obrany proti uplatnenému právu (nároku) v konaní pred súdom. Otázku relatívnej neplatnosti je možné v občianskom súdnom konaní vždy riešiť ako otázku predbežnú. Predmetné nehnuteľnosti boli nadobudnuté do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/ a v dôsledku právnych skutočností predpokladaných § 149 ods. 4 OZ nastala zákonná domnienka, že pri nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké, uzavrel prvostupňový

súd.

2. Na odvolanie žalovanej 2/ Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. novembra 2019 sp. zn. 15Co/320/2017 v časti, v ktorej prvostupňový súd určil, že žalobkyňa a žalovaný 1/ sú podielovými spoluvlastníkmi bližšie označených nehnuteľností v podiele po 1, potvrdil (výrok I.), v časti, v ktorej prvostupňový súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol, odmietol (výrok II.), v časti trov konania zmenil prvostupňový rozsudok tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu i priznal náhradu trov konania (výrok III.) a žalobkyni priznal voči žalovanej 2/ právo na náhradu odvolacích trov.

2.1. Rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsahu potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a keďže sa stotožnil s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozsudku odvolací súd považoval za potrebné uviesť ešte nasledovné.

2.2. Podľa jeho názoru žalobkyňa v danej veci mala naliehavý právny záujem na určení, že je spolu so žalovaným 1/ podielovou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností, pretože v katastri nehnuteľností je ako ich vlastníč zapísaná žalovaná 2/ a rozhodnutím o určení, že žalobkyňa a žalovaný 1/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, príde k zmene vlastníctva k predmetným pozemkom. Z uvedeného dôvodu, odvolací súd odvoláciu námietku žalovanej 2/ o nesprávnom právnom posúdení naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vyhodnotil ako nedôvodnú.

2.3. Prvoinštančný súd taktiež uviedol dostatočné dôvody v odôvodnení napadnutého rozsudku, prečo predmetné nehnuteľnosti boli nadobudnuté do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, s čím sa odvolací súd stotožnil, pričom tieto dôvody samé o sebe by postačovali na potvrdenie napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd dodal, že kúpnu zmluvu, ktorej predmetom boli predmetné nehnuteľnosti, uzavrel so spoločnosťou OTEX-Textil, š.p. v likvidácii, Bratislava ako predávajúcim iba žalovaný 1/ ako kupujúci, túto však uzavrel dňa 2. apríla 1996 (č.l. 10 spisu), t.j. za trvania manželstva so žalobkyňou, ktoré bolo právoplatne rozvedené až 29. novembra 2007. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že žalovaný 1/ v prehlásení zo dňa 9. apríla 1996, ktoré podpísala aj žalobkyňa uviedol, že predmetné nehnuteľnosti kupuje do svojho výlučného vlastníctva, pretože neuviedol, že by tieto nehnuteľnosti boli zakúpené len z jeho finančných prostriedkov (č.l. 82 spisu). Rovnako nebolo v konaní preukázané, že finančné prostriedky na zakúpenie nehnuteľností poskytla žalovaná 2/ a matka žalovaných, čo následne argumentačne rozviedol (bod 16 odôvodnenia odvolacieho súdu).

2.4. Ďalej uviedol, že nebolo možné prihliadnúť ani na odvoláciu argumentáciu žalovanej 2/, že prvoinštančný súd riešil otázky spadajúce pod vyporiadanie BSM a napadnutým rozhodnutím suploval konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, pretože žalobkyňa, ani žalovaný 1/ v lehote troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva, t. j. do 29. novembra 2010, nepodali žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ani neprišlo medzi nimi k dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, z dôvodu ktorého nastali dôsledky uvedené v ustanovení § 149 ods. 4 OZ. Počas plynutia trojročnej zákonnej lehoty o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalovaný 1/ previedol predmetné nehnuteľnosti darovacou zmluvou z 25. januára 2009 (vklad do katastra bol povolený dňa 29. januára 2009) na žalovanú 2/. Vzhľadom na túto skutočnosť, žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 9. februára 2010 (v zákonnej trojročnej lehote od zániku BSM) žiadala o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva jej a žalovaného 1/, ako aj určenia neplatnosti uvedenej darovacej zmluvy. Keďže dňa 29. novembra 2010 uplynula žalobkyni a žalovanému 1/ trojročná lehota na vyporiadanie ich bezpodielového spoluvlastníctva dohodou alebo podaním žaloby na súd, žalobkyňa postupovala správne, keď zmenila žalobu podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 29. októbra 2015 (č. l. 241 spisu, išlo v poradi o druhú zmenu žaloby) a domáhala sa v zmysle § 149 ods. 4 OZ, okrem určenia neplatnosti darovacej zmluvy, aj určenia, že predmetné nehnuteľnosti sú v podielovom spoluvlastníctve žalovaného 1/ a jej, u každého v 1. Súd prvej inštancie v danom prípade správne aplikoval na danú vec uvedené zákonné ustanovenie, podľa ktorého pre vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva spôsobom ex lege podľa § 149 ods. 4 OZ musia byť splnené nasledovné podmienky: musí existovať nevyporiadateľný majetok, ktorý tvoril predmet bezpodielového spoluvlastníctva; bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo vyporiadateľné do troch rokov od jeho zániku; obaja manželia sú nažive; manželstvo zaniklo rozvodom. Všetky uvedené podmienky boli v

danom prípade splnené a tak správne prvoinštančný súd už nevyporiadaval majetok tvoriaci bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, iba rozhodoval o tom, či predmetné nehnuteľnosti boli v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného 1/ a v zmysle citovaného zákonného ustanovenia rozhodol o tomto nevyporiadanom majetku. Z uvedeného dôvodu tak nie je dôvodná námietka žalovanej 2/, že súd prvej inštancie určil vlastnícke právo aj žalovanému 1/, o ktoré on sám nežiadal.

2.5. Odvolací súd rovnako nemal dôvod odchyliť sa od súdom prvej inštancie vysloveného právneho názoru o relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy. K darovaniu predmetných nehnuteľností síce došlo v čase od zániku bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, ale ešte v čase plynutia trojročnej zákonnej lehoty na jeho vyporiadanie dohodou alebo podaním žaloby na súd. Prvoinštančný súd potom postupoval správne, keď si ako predbežnú otázku pri požadovanom určení vlastníckeho práva, najskôr riešil (ne)platnosť darovacej zmluvy, ktorou boli nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/ prevedené na žalovanú 2/, pretože bez tohto posúdenia, by nemohol rozhodnúť o určovanom návrhu žalobkyne. Žalovaný 1/ previedol na žalovanú 2/ nehnuteľnosti, ktoré boli v ich bezpodielovom spoluvlastníctve darovacou zmluvou bez súhlasu žalobkyne. V danom prípade išlo o taký úkon, ktorý nemožno považovať za bežnú vec, ktorú môže podľa § 145 ods. 1 OZ vybavovať každý z manželov. Takýto právny úkon vykonaný bez súhlasu druhého manžela je potrebné považovať za platný len do času, kým sa druhý manžel jeho neplatnosti dovoľá (2Cdo/50/2000). Žalobkyňa sa predmetnou žalobou dovoľala relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy, ktorú súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neplatnú. Z uvedeného dôvodu tak nebolo možné prihliadnuť na odvoláciu námietku žalovanej 2/ o nesprávnom právnom posúdení dovolania sa relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy, ani na jej tvrdenie, že súd prvej inštancie nemal riešiť ako predbežnú otázku relatívnu neplatnosť darovacej zmluvy.

2.6. K odvolacej námietke žalovanej 2/, že súd prvej inštancie nevykonával ňou navrhnuté dôkazy (znalecké dokazovanie za účelom zistenia miery prestavby a spracovania rodinného domu), odvolací súd uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s bodom 35. odôvodnenia napadnutého rozsudku ohľadne nevykonania uvedeného dôkazu, keď prvoinštančný súd vyčerpávajúcym spôsobom zdôvodnil, z akého dôvodu nebolo potrebné tento dôkaz vykonať. Za neopodstatnenú považoval tiež odvoláciu námietku o nepreskúmateľnosti prvostupňového rozsudku a nesprávnom právnom posúdení veci (pozri body 20. a 21. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

2.7. Vzhľadom na skutočnosť že žalovaná 2/ podala odvolanie aj voči výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšnej časti zamietol, t.j. do výroku, ktorým bolo rozhodnuté v jej prospech, odvolací súd odvolanie žalovanej 2/ proti tomuto výroku podľa § 386 písm. b/ CSP odmietol, pretože odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

2.8. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým priznal žalobkyni náhradu trov konania zmenil podľa § 388 CSP, pretože bola úspešná len čiastočne, a to v časti o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a neúspešná v časti o určení neplatnosti darovacej zmluvy, a preto podľa § 255 ods. 2 CSP nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto odvolaciemu rozsudku v celom rozsahu podala žalovaná 2/ dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najskôr opísala priebeh konania pred nižšími súdmi a okrem (iba) formálneho označenia dovolacích dôvodov (§ 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP) namietala, že napadnutým odvolacím rozhodnutím „bol tiež porušený princíp právnej istoty, upravený v čl. 2 ods. 1 a 2 Základných princípov“. Ďalej uviedla, že „dokazovaním ... bolo zistené, že na kúpu ... nehnuteľností boli použité finančné prostriedky žalovanej v II. rade a jej matky, nakoľko žalovaný v I. rade so žalobkyňou nemali dostatok finančných prostriedkov ... žalobkyňa podanou žalobou ... nemala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy ... Odvolací súd ... sa nevyporiadal s tým, že v danom prípade nejde o naliehavý právny záujem, nakoľko ak by išlo o naliehavý právny záujem, žalobkyňa by podala návrh na vyporiadanie BSM ... Takýto návrh však zo strany žalobkyne podaný nebol“. V ďalšom uvádzala, čo - podľa jej názoru - bolo v konaní preukázané, a zopakovala jej predsúdnú skutkovú argumentáciu. V závere formulovala vady konania na strane nižších súdov, ktoré ju viedli k

podaniu dovolania, a to: 1/ záver odvolacieho súdu k vyjadreniu žalobkyne z 9. apríla 1996, 2/v kontexte tohto vyjadrenia aj ďalší jeho záver, že žalovaný 1/ nemohol nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva, 3/ ak by súd dospel k záveru, že predmetná nehnuteľnosť má byť zaradená do BSM mal súd prihliadnuť kto akou mierou sa pričínil o jej nadobudnutie, zhodnotenie. Poukázala na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/1659/2000, 4/ v kontexte predchádzajúceho bodu rozporuplne vyznievajú závery odvolacieho súdu, že žalobkyňa nehodlá byť (spolu)vlastníčkou domu a zároveň určuje 1 podiely pre žalobkyňu a žalovaného 1/, 5/ absentuje skúmanie a dokazovanie kto akou mierou sa pričínil o nadobudnutie a zhodnotenie nehnuteľnosti, 6/ zo spisu vyplýva, že žalovaná 2/ a jej matka sa pričínili o nadobudnutie nehnuteľnosti v pomere 100% , 7/ zo spisu vyplýva, že žalovaná 2/ sa pričínila o zhodnotenie nehnuteľnosti v pomere 100% a 8/ zo správania sa žalovaného 1/ vyplýva, súc si vedomý, že peniaze na kúpu a zhodnotenie boli výlučne zo strany žalovanej 2/, kedy jej nehnuteľnosť daruje. Žalovaný 1/ ani žalobkyňa sa o nadobudnutie a zhodnotenie predmetného domu žiadnym spôsobom nepričinili.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť a priznať jej náhradu dovolacích trov. V podstatnom uviedla, že žalovaná 2/ v dovolaní konkrétne neuviedla, akým nesprávnym postupom mal súd znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv. Rovnako neuviedla pri riešení ktorej právnej otázky sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Obsahom podaného dovolania sú len skutkové tvrdenia, vlastné právne názory a hodnotenia dôkazov dovolateľkou. Žalovaná 2/ dovolaním nenapáda právne posúdenie veci, ale predkladá dovolaciemu súdu vlastnú verziu skutkového stavu, ktorý považovala za dôležitý pre rozhodnutie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

6.1. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

6.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a 2 CSP a § 432 ods. 1 a 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je rovnako viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

9. Žalovaná 2/ v podanom dovolaní uviedla, že ho podáva (aj) z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ CSP, avšak - napriek tomu, že sama disponuje právnickým vzdelaním a rovnako tak aj jej právna zástupkyňa - jej podanie z hľadiska dôvodov dovolania je neurčité a nejasné. Najvyšší súd posudzujúc toto dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) ustálil, že žalovaná 2/ v podstate namieta skutkové zistenia odvolacieho (prvostupňového) súdu, dokazovanie a jeho hodnotenie a právne posúdenie veci (pozri bod 3). Najvyšší súd už na tomto mieste dodáva, že niektoré jej námietky sú celkom zjavne mimo rámec zistení a záverov súdov. Napr. žalovaná 2/ namietala, že (i) žalobkyňa „nemala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy“, hoci prvostupňový súd v tejto časti podanej žaloby túto výrok III. zamietol (bod 38 odôvodnenia prvostupňového súdu) a odvolací súd v tejto časti odvolanie žalovanej 2/ odmietol, pretože v tejto časti bola žalovaná 2/ úspešná, (ii) „Odvolací súd ... sa nevysporiadal s tým, že v danom prípade nejde o naliehavý právny záujem, nakoľko ak by išlo o naliehavý právny záujem, žalobkyňa by podala návrh na vyporiadanie BSM ... Takýto návrh však zo strany žalobkyne podaný nebol“, hoci odvolací súd dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení, že je spolu so žalovaným 1/ podielovou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností (bod 15 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Žalobkyňa rovnako nemala povinnosť podať návrh na vyporiadanie BSM, išlo o jej právo, ktoré mal aj žalovaný 1/.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

12. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany

sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

14. V posudzovanom prípade bolo dostatočne zrejmé, čoho a voči komu sa žalobkyňa domáhala podanou a neskôr zmenenou žalobou. Pôvodne sa domáhala určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do BSM a zároveň žiadala určiť neplatnosť darovacej zmluvy medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/. Vzhľadom k tomu, že v priebehu súdneho konania uplynula žalobkyni a žalovanému 1/ trojročná lehota na vyporiadanie ich bezpodielového spoluvlastníctva, žalobkyňa zmenila žalobu a domáhala sa v zmysle § 149 ods. 4 OZ, okrem určenia neplatnosti darovacej zmluvy, aj určenia, že predmetné nehnuteľnosti sú v podielovom spoluvlastníctve žalovaného v I. rade a jej, u každého v 1. Preto nižšie súdy v danom prípade aplikovali na danú vec ustanovenie § 149 ods. 4 OZ, kde sa už nevyporiadaval majetok tvoriaci bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, iba sa rozhodovalo o tom, či predmetné nehnuteľnosti boli v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného 1/ a následne rozhodli o tomto nevyporiadanom majetku. Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné vykonať dokazovanie kto a akou mierou sa pričínil o nadobudnutie a zhodnotenie nehnuteľnosti (čo žalovaná 2/ rovnako v dovolaní namietala, pozn.). Odvolací súd nemal ani dôvod odchýliť sa od súdom prvej inštancie vysloveného právneho názoru o relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy (bod 36. odôvodnenia prvostupňového rozsudku). K darovaniu predmetných nehnuteľností medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/ došlo v čase plynutia trojročnej zákonnej lehoty na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/ (bod 17. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Prvoinštančný súd ako predbežnú otázku pri požadovanom určení vlastníckeho práva, najskôr riešil (ne)platnosť darovacej zmluvy, ktorou boli nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/ prevedené na žalovanú 2/, pretože bez tohto posúdenia, by nemohol rozhodnúť o určovanom návrhu žalobkyne. Žalovaný 1/ previedol na žalovanú 2/ nehnuteľnosti, ktoré (stále) boli v bezpodielovom spoluvlastníctve darovacou zmluvou, a to bez súhlasu žalobkyne. Takýto právny úkon vykonaný bez súhlasu druhého manžela bolo preto potrebné považovať za platný len do času, kým sa druhý manžel jeho neplatnosti dovoľá (2Cdo/50/2000). Žalobkyňa sa predmetnou žalobou dovoľala relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy, ktorú súd prvej inštancie formou predbežnej otázky vyhodnotil ako neplatnú. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového rozsudku, zrozumiteľným spôsobom reagoval na všetky podstatné odvolacie námietky žalovanej 2/ (body 15 až 22 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Postup odvolacieho súdu, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, preto nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok žalovanou 2/ označené vady v procese zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov (bod 3) v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej 2/.

15. Pokiaľ žalovaná 2/ v dovolaní namietla, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci dovolací súd uvádza, že najvyšší súd už za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy konštatoval, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012). Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, zotráva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1Cdo/71/2018, 2Cdo/49/2018, 3Cdo/37/2018, 4Cdo/1/2018, 5Cdo/191/2018, 7Cdo/79/2018, 8Cdo/76/2018).

16. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP

17. Žalovaná 2/ v podanom dovolaní tiež uviedla, že podáva dovolanie (aj) podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Tieto dovolacie dôvody - nad rámec ich formálneho označenia a v podstatnom uvedeného v bode 3 - nijako nekonkretizovala.

18. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

20. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

21. Z dovolania podaného žalovanou 2/ (pozri bod 3) dovolací súd ani výkladom nezistil, akú právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. V zhode s uvedeným v bode 9 najvyšší súd pri neurčitosti a nejasnosti podania žalovanej 2/ označeného ako dovolanie ustálil (iba) polemiku dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, kritiku toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, či formulovanie vlastného skutkového stavu, nezisteného nižšími súdmi. V neposlednom rade žalovaná 2/ ani neuviedla žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd pri svojom rozhodovaní odklonil resp. sú dovolacím súdom rozhodované rozdielne.

22. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní žalovanej 2/ nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP, čo zakladá dôvod pre odmietnutie takéhoto dovolania.

23. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou

osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

24. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej 2/e podľa § 447 písm. c/ CSP (dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP) a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP (dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP).

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.